

ده قطره از دریا

«نگاهی به ده صفت اخلاقی در نهج البلاغه»

سید علی پور حسینی

سرتاسره	: پور حسینی ، سید علی ، ۱۳۶۰ -
عنوان قراردادی	: نهج البلاغه ، فارسی ، برگزیده
عنوان و پدیدآور	: ده قطره از دریا: نگاهی به ده صفت اخلاقی در نهج البلاغه / سید علی پورحسینی .
مشخصات نشر	: مشهد، مؤسسه فرهنگی، هنری و انتشاراتی ضریح آفتاب ، ۱۳۹۰ .
مشخصات ظاهری	: ۲۶۷ ص .
شابک	: ۹۷۸-۹۶۴-۲۲۹-۳۸۲-۵
وضعیت فهرست نویسی	: فیا
موضوع	: علی بن ابی طالب(ع)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق. نهج البلاغه -- اخلاق
موضوع	: اخلاق اسلامی
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۰ ۸۶ آلف / BP۳۸۰۰۹
رده بندی دیویی	: ۲۹۷/۹۵۱۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۲۸۴۷۶۲

« حق چاپ محفوظ است »

نام کتاب	: ده قطره از دریا
مؤلف	: سید علی پور حسینی .
ناشر	: مؤسسه فرهنگی، هنری و انتشاراتی ضریح آفتاب
طرح جلد	: انتشارات فراگستر محقق
نوبت چاپ	: اول ، ۱۳۹۰
قطع	: رقعی
شمارگان	: ۱۰۰۰ نسخه
قیمت	: ۳۵۰۰ تومان
چاپ	: دقت ۳۱۲۵۰۵۲
شابک	: ۹۷۸-۹۶۴-۲۲۹-۳۸۲-۵

مرکز بختی: مشهد - خیابان امام خمینی - جنب اداره کل آموزش و پرورش خراسان رضوی - دفتر نشر و فروشگاه مرکزی

تلفن: ۰۵۱۱۲۲۹۲۲۲۲

سایت: ۰۵۱۱۲۲۸۳۲۲۲

تلفن: ۰۵۱۱۲۲۲۲۲۷۵

فهرست اجمالی

مقدمه.....	۱۳
بخش اول.....	۱۷
فصل اول: جایگاه حضرت علی.....	۱۹
فصل دوم: جایگاه نهج البلاغه.....	۲۳
فصل سوم: جایگاه مباحث اخلاقی در نهج البلاغه.....	۵۹
بخش دوم.....	۶۵
فصل اول: ایمان.....	۶۷
فصل دوم: تقوی.....	۸۹
فصل سوم: تواضع.....	۱۱۱
فصل چهارم: خود ساری.....	۱۲۳
فصل پنجم: زهد و ساده زیستی.....	۱۴۵
فصل ششم: شجاعت.....	۱۶۹
فصل هفتم: صبر.....	۱۸۹
فصل هشتم: عجب.....	۲۲۱
فصل نهم: عدالت.....	۲۳۱
فصل دهم: قناعت.....	۲۴۵
چکیده به زبان انگلیسی.....	۲۵۲
منابع و مأخذ.....	۲۵۵

فهرست تفصیلی

۱۳	 مقدمه
۱۷	 بخش اول
۱۹	 فصل اول: جایگاه حضرت علی
۱۹	 مبحث اول: علی از زبان پیامبر مسلمانان
۲۰	 مبحث دوم: علی از زبان کفار
۲۱	 مبحث سوم: علی از زبان علی
۲۳	 فصل دوم: جایگاه نهج البلاغه
۲۶	 مبحث اول: جایگاه نهج البلاغه در میان مسلمانان
۳۰	 گفتار اول: در میان شیعیان
۳۰	 بند اول: سید رضی
۳۱	 بند دوم: علامه امینی
۳۱	 بند سوم: علامه شهرستانی
۳۲	 گفتار دوم: در میان اهل سنت
۳۲	 بند اول: معاویه بن ابی سفیان
۳۳	 بند دوم: ابن ابی الحدید
۳۳	 بند سوم: شیخ محمد عبده
۳۴	 مبحث دوم: جایگاه نهج البلاغه در میان غیر مسلمانان
۳۴	 گفتار اول: امین نخله
۳۵	 گفتار دوم: جرجی زیدان مسیحی
۳۵	 گفتار سوم: جرج جرداق
۳۶	 مبحث سوم: جایگاه نهج البلاغه در میان کتب

- گفتار اول: فصاحت و بلاغت نهج البلاغه ۴۰
- گفتار دوم: محتوای ژرف و جامعیت نهج البلاغه ۴۹
- فصل سوم: جایگاه مباحث اخلاقی در نهج البلاغه ۵۹
- مبحث اول: واژه اخلاق در لغت ۶۰
- مبحث دوم: واژه اخلاق در اصطلاح علم اخلاق ۶۱
- مبحث سوم: آیا سرشت یا خلق را می توان تغییر داد؟ ۶۲
- بخش دوم ۶۵
- فصل اول: ایمان ۶۷
- مبحث اول: واژه ایمان در لغت ۶۷
- مبحث دوم: واژه ایمان در اصطلاح ۶۸
- مبحث سوم: ایمان از نظر علی (ع) ۷۵
- مبحث چهارم: اهمیت ایمان ۷۹
- مبحث پنجم: اقسام ایمان ۸۷
- فصل دوم: تقوی ۸۹
- مبحث اول: واژه تقوی در لغت ۸۹
- مبحث دوم: واژه تقوی در اصطلاح ۹۱
- مبحث سوم: جایگاه تقوی در نهج البلاغه ۹۲
- مبحث چهارم: مراتب تقوی ۹۳
- مبحث پنجم: فلسفه تقوی ۹۳
- مبحث ششم: توصیف هایی از تقوی ۹۵
- مبحث هفتم: رابطه تقوا و دنیا ۹۶
- مبحث هشتم: توصیه به تقوا ۱۰۰

مبحث نهم: آثار تقوی.....	۱۰۱
گفتار اول: تقوا محافظ متقی است.....	۱۰۱
گفتار دوم: تقوی عزت متقی است.....	۱۰۳
گفتار سوم: دیگر آثار تقوی.....	۱۰۵
فصل سوم: تواضع.....	۱۱۱
مبحث اول: واژه تواضع در لغت.....	۱۱۱
مبحث دوم: واژه تواضع در اصطلاح.....	۱۱۲
مبحث سوم: اصیاب تواضع.....	۱۱۲
مبحث چهارم: جایگاه تواضع در بین اقشار گوناگون جامعه.....	۱۱۳
مبحث پنجم: تواضع در برابر خداوند.....	۱۱۵
مبحث ششم: تواضع در برابر هم نوعان.....	۱۱۶
مبحث هفتم: تواضع نکند.....	۱۱۹
گفتار اول: تواضع در مقابل متکبران.....	۱۱۹
گفتار دوم: تواضع به خاطر نیات غیر الهی.....	۱۲۰
مبحث هشتم: آثار تواضع.....	۱۲۱
مبحث نهم: درجات تواضع.....	۱۲۲
فصل چهارم: خود سازی.....	۱۲۳
مبحث اول: واژه خود سازی.....	۱۲۳
مبحث دوم: واژه خود سازی در اصطلاح.....	۱۲۳
مبحث سوم: عبرت پذیری.....	۱۲۶
مبحث چهارم: باد مرگ.....	۱۳۱
مبحث پنجم: اصلاح هم نشینی.....	۱۳۳

فصل پنجم: زهد و ساده زیستی.....	۱۴۵
مبحث اول: واژه زهد در لغت.....	۱۴۵
مبحث دوم: واژه زهد در اصطلاح.....	۱۴۷
مبحث سوم: تفسیر درست از زهد و معنای واقعی آن.....	۱۴۸
مبحث چهارم: الگوی زهد.....	۱۵۴
مبحث پنجم: ثمره زهد.....	۱۶۷
فصل ششم: شجاعت.....	۱۶۹
مبحث اول: واژه شجاعت در لغت.....	۱۶۹
مبحث دوم: واژه شجاعت در اصطلاح.....	۱۷۰
مبحث سوم: الگوی شجاعت.....	۱۷۳
مبحث چهارم: توصیفی از شجاعت علی بن ابی طالب.....	۱۷۴
مبحث پنجم: جنگ شجاعت و اخلاق.....	۱۸۰
گفتار اول: شعار.....	۱۸۰
گفتار دوم: خدعه.....	۱۸۱
گفتار سوم: جهاد در بعد ظهر.....	۱۸۲
گفتار چهارم: دعا.....	۱۸۴
فصل هفتم: صبر.....	۱۸۹
مبحث اول: واژه صبر در لغت.....	۱۸۹
مبحث دوم: واژه صبر در اصطلاح.....	۱۹۰
مبحث سوم: توصیه به صبر.....	۱۹۳
مبحث چهارم: توصیف صبر.....	۱۹۶
مبحث پنجم: اقسام صبر.....	۱۹۸

- گفتار اول: صبر بر مصیبت..... ۲۰۱
- گفتار دوم: صبر بر طاعت..... ۲۰۳
- گفتار سوم: صبر بر معصیت..... ۲۰۴
- مبحث ششم: منافع صبری..... ۲۰۶
- گفتار اول: همیشه به موفقیت می رسید..... ۲۰۶
- گفتار دوم: همیشه موفق باقی می مانید..... ۲۰۹
- گفتار سوم: آزادی با صابران است..... ۲۱۱
- گفتار چهارم: دفع کننده ناگواری ها..... ۲۱۳
- گفتار پنجم: دیگر منافع..... ۲۱۴
- مبحث هفتم: ضررهای بی صبری..... ۲۱۸
- فصل هشتم: عجب..... ۲۲۱
- مبحث اول: واژه عجب در لغت..... ۲۲۱
- مبحث دوم: واژه عجب در اصطلاح..... ۲۲۱
- مبحث سوم: عجب در اندیشه علی..... ۲۲۲
- مبحث چهارم: بر حذر داشتن از عجب..... ۲۲۵
- مبحث پنجم: در مان عجب..... ۲۲۶
- مبحث ششم: ضررهای عجب..... ۲۲۷
- گفتار اول: مانع رشد می شود..... ۲۲۸
- گفتار دوم: سبب تنهایی می شود..... ۲۲۸
- فصل نهم: عدالت..... ۲۳۱
- مبحث اول: واژه عدل در لغت..... ۲۳۱
- مبحث دوم: واژه عدل در اصطلاح..... ۲۳۲

۲۳۴	مبحث سوم: عدالت در اندیشه علی
۲۴۰	مبحث چهارم: بهترین الگوی عدالت
۲۴۵	فصل دهم: قناعت
۲۴۵	مبحث اول: واژه قناعت در لغت
۲۴۶	مبحث دوم: واژه قناعت در اصطلاح
۲۴۷	مبحث سوم: معنای قناعت در نهج البلاغه
۲۴۸	مبحث چهارم: شیوه قناعت صحیح
۲۵۳	چکیده به زبان انگلیسی
۲۵۵	منابع و مأخذ

مقدمه

در این عصر که جهان بشری به دنبال ریسمانی برای نجات از این چاه ظلمانی، و چراغی برای روشن نمودن راه سعادت خود می‌گردد، بعد از قرآن طنابی محکم‌تر و چراغی پر فروغ‌تر از نهج‌البلاغه بزرگ مرد تاریخ بشریت نمی‌توان سراغ داشت. کسی که خود شاگرد خانه وحی است. اما استادی گران‌قدر برای بشریت، چه در گفتار و چه در کردار، کسی که جهان تا قبل از او کسی را به مانند او نیافت و بعد از او نیز کسی را به مانند او نخواهد یافت.

با انقلاب اسلامی که انفجار نور بود، فضای بسیار مناسبی برای کارهای تحقیقاتی و پژوهشی به وجود آمده است. و چه نیکوست جامعه ایرانی که اکنون خود به گونه‌ای جامعه علوی به حساب می‌آید، دست به دست هم دهند، تا شعار مکتب مرتضوی را به عالم برسانند.

به گفته رضا اسنادی:

«در این سال‌ها فرصت مناسبی برای شناخت وسیع و عمیق این منشور آسمانی است که ابعاد گسترده آن در یک نظام علمی، و در مجمعی از اندیشمندان متخصص مطرح شود و آن گاه در معرض افکار جویندگان علم و فضیلت قرار گیرد تا از این رهگذر، انسان نیازمند امروز با معارف والای مکتب اسلام و تشیع علوی آشنا شده و آن را برنامه زندگی خویش قرار دهد.»^۱

اما به راستی شعار مکتب علوی چیست، به آن شعار نیز چیزی جز اخلاق نیست، اگر آدمیان، به فطرت درونی خویش برگردند و لباس اخلاق را به تن کنند، به سعادت رسیده‌اند.

اما با کدام اخلاق می‌توان به سعادت واقعی رسید، اخلاقی که نظام کمونیست از آن سخن می‌گوید، اخلاقی که کاتولیک و مسیحیت از آن دم می‌زنند، یا اخلاقی که اسلام و پرچم‌دار آن علی: از آن سخن می‌گویند. به اخلاق اسلامی و علوی مایه سعادت بشر است، همان اخلاقی که هم آبادی دنیا را در پیش خواهد داشت و هم سعادت آخرت را، همان اخلاقی که هم فردی می‌نگرد و هم اجتماعی، همان اخلاقی که هم به حاکم توصیه می‌کند و هم به رعیت.

۱. اسنادی، رضا، کتابنامه‌ی نهج البلاغه، ص ۲

در این رساله سعی کرده‌ایم، ما نیز در این مسیر اگر چه با قدمی کوچک و دستی ناتوان، شریک رهروان راه سعادت باشیم، باشد که خداوند توفیق عنایت فرماید در آینده گامی فراتر نهیم و در عمل با علی علیه السلام هم قدم شویم.

www.ketab.ir